Роберт Грин

ХОКИМИЯТНИНГ

1QONUN USTOZINGIZDAN HECH QACHON OʻTIB KETMANG. Oʻzingizdan yuqori boʻlganlarni doimo qulay va ustun his qilishlariga imkon bering. Ularni xursand qilish yoki ularga taassurot qoldirish istagingizda, oʻz iste'dodingizni haddan tashqari koʻp namoyon qilmang: aks holda, siz ularda qoʻrquv va ishonchsizlik uygʻotishingiz mumkin. Ustozlaringizni ular koʻrinadigan darajada ajoyibroq koʻrsatishga harakat qiling va siz kuch choʻqqilariga erishasiz.

2 QONUN DO'STLARGA ORTIQCHA ISHONMANG, DUSHMANLARDAN FOYDALANISHNI

OʻRGANING. Doʻstlardan ehtiyot boʻling — ular tezroq xiyonat qilishadi, chunki ularda hasadni uygʻotish oson. Ular buzilib, zoʻravon boʻlib qolishadi. Lekin avvalgi dushmaningizni yollang va u doʻstdan koʻra sodiqroq boʻladi, chunki unga koʻproq isbotlash kerak. Aslida, doʻstlardan koʻra dushmanlardan koʻproq qoʻrqishingiz kerak. Agar sizda dushmanlar boʻlmasa, ularni yaratish yoʻlini toping.

3QONUN NIYATLARINGIZNI YASHIRING Odamlarni muvozanatdan chiqarib, hech qachon harakatlaringizning asl maqsadini oshkor qilmang. Agar ular nima qilayotganingizni bilmasalar, ular mudofaa tayyorlay olmaydilar. Ularni notoʻgʻri yoʻlga yetarlicha boshlang, ularga yetarlicha tutun bilan oʻrab oling, va ular niyatlaringizni anglagan vaqtgacha, kech boʻladi.

4QONUN KERAGIDAN KOʻP GAPIRMANG Odamlarni soʻzlaringiz bilan taassurot qilishga urinishda, qanchalik koʻp gapirsangiz, shunchalik umumiy koʻrinasiz va nazoratdan chiqasiz. Hatto oddiy narsani aytayotgan boʻlsangiz ham, uni mavhum, ochiq-oydin va sirli qilib qoʻyganingizda, u original tuyuladi. Kuchli odamlar kam gapirish orqali taassurot qoldiradi va qoʻrqitadi. Qanchalik koʻp gapirsangiz, shunchalik ehtimol bilan qandaydir ahmoqlikni aytishingiz mumkin.

5 QONUN OBRO' KATTA AHAMIYATGA EGA — UNI HAYOTINGIZ BILAN HIMOYA QILING

Obroʻ kuchning asosidir. Faqat obroʻ orqali siz qoʻrqitishingiz va gʻalaba qozonishingiz mumkin; lekin u bir marta tushib ketsa, siz zaif boʻlasiz va har tomondan hujumga uchraysiz. Obroʻyingizni mustahkam va daxlsiz qiling. Har doim boʻlajak hujumlarga hushyor boʻling va ularni sodir boʻlishidan oldin toʻxtating. Shu bilan birga, dushmanlaringizni ularning obroʻsidagi teshiklarni ochish orqali yoʻq qilishni oʻrganing. Soʻngra chetda turib, jamoat fikriga ular oʻzlarini osishiga ruxsat bering.

6 QONUN E'TIBORNI HAR QANDAY NARXDA QOʻLGA KIRITING Hamma narsa uning tashqi koʻrinishi bilan baholanadi; koʻrinmaydigan narsa hech narsaga arzimaydi. Shunday ekan, oʻzingizni odamlar orasida yoʻqotmang yoki unutilishga koʻmilmang. Oʻz qadringizni saqlang. Qanchalik katta, yorqin va sirli koʻrinsangiz, xuddi shunchalik koʻp e'tiborni jalb qilasiz va koʻpchilikning oldida farqlanib turasiz.

7 QONUN ISHLARNI BOSHQALARGA BAJARTIRING, LEKIN HAR DOIM SHUHRATNI OʻZINGIZ

OLING Oʻzingizning fikrlaringizni rivojlantirish uchun boshqalarning donoligi, bilimlari va mehnatidan foydalaning. Bunday yordam sizga qimmatli vaqt va energiyani tejabgina qolmay, balki sizga xudolarga xos samaradorlik va tezlikni ham beradi. Oxirida yordamchilaringiz unutiladi, lekin siz esda qolishingiz mumkin. Boshqalar siz uchun bajarishi mumkin boʻlgan narsalarni hech qachon

oʻzingiz bajarmang.

8 QONUN BOSHQA ODAMLARNI OʻZ HUZURINGIZGA KELISHGA MAJBUR QILING — AGAR

ZARUR BOʻLSA, OʻZINI OʻZI TUTISHGA CHAQIRING Boshqa odamni harakat qilishga majburlaganingizda, siz nazoratda boʻlasiz. Har doim raqibingizni oʻz rejasidan voz kechib, sizning yoningizga kelishini ta'minlash yaxshiroqdir. Uni ulkan foydalar bilan jalb qiling — soʻngra hujum qiling. Qoidalarga siz egasiz.

9 OONUN HARAKATLARINGIZ BILAN G'ALABA OOZONING, HECH OACHON MUNOZARA

BILAN EMAS Har qanday oniy gʻalaba, deb oʻylaganingiz, aslida Pyrrx gʻalabasidir: Siz qoʻzgʻatgan xafagarchilik va yomonlik, har qanday oniy oʻzgarishdan koʻra kuchliroq va uzoqroq davom etadi. Boshqalarni soʻzsiz oʻz harakatlaringiz orqali oʻzingiz bilan rozi qilish yanada kuchliroqdir. Namoyish qiling, tushuntirmang.

10 QONUN YUQTIRISH: BAHTSIZ VA OMADSIZ ODAMLARDAN UZOQ TURING Boshqalar

baxtsizlikka tushib qolsa, siz ham oʻlishingiz mumkin — hissiy holatlar kasalliklar kabi yuqumli. Siz oʻzingizni choʻkayotgan odamga yordam berayapman, deb his qilishingiz mumkin, lekin aslida oʻz falokatlaringizni tezlashtirishingiz mumkin. Ba'zan baxtsiz odamlar oʻzlariga baxtsizlikni jalb qiladilar; ular sizga ham baxtsizlikni jalb qiladilar. Baxtli va omadli odamlar bilan aloqada boʻling.

11QONUN ODAMLARNI SIZGA BOGʻLAB QOʻYISHNI OʻRGANING Mustaqilligingizni saqlab qolish uchun doimo kerakli va xohlanadigan boʻlishingiz kerak. Qanchalik koʻp odamlar sizga tayanishsa, shunchalik koʻp erkinlikka ega boʻlasiz. Odamlarni oʻz baxt-saodatlari va farovonliklari uchun sizga bogʻlab qoʻying va qoʻrqishingizga hech narsa qolmaydi. Ularni sizsiz yashay oladigan darajada mustaqil qilmang.

12 QONUN QURBONINGIZNI QUROLINI TASHLASHGA MAJBUR QILISH UCHUN TANLAB OLINGAN HALOLLIK VA SAXIYLIKDAN FOYDALANING Bir samimiy va halol harakat oʻnlab yolgʻon harakatlarni yopib qoʻyadi. Ochiqkoʻngillik va saxiylik gestlari hatto eng shubhali odamlarning himoyasini pasaytiradi. Sizning tanlab olingan halolligingiz ularning zirhlarida teshik ochgan zahoti, ularni xohlaganingizdek alday va boshqara olasiz. Oʻz vaqtida berilgan sovgʻa — Troya otidek — shu maqsadga xizmat qiladi.

13QONUN YORDAM SOʻRAGANDA, ODAMNING SHAXSIY MANFAATIGA MUROJAAT QILING, HECH QACHON ULARNING MURUVVATIGA YOKI MINNATDORLIGIGA EMAS Agar siz

ittifoqdoshdan yordam soʻrashingiz kerak boʻlsa, uning oldingi yordamlaringiz va yaxshi ishlaringizni eslatishga urinishni qilmang. U buni inkor qilishning yoʻlini topadi. Buning oʻrniga, uning soʻrovingiz yoki ittifoqdoshligingizdan oʻzi uchun qanday foyda olishini kashf qiling va uni haddan tashqari kuchaytirib koʻrsating. U oʻzi uchun foyda koʻrganida xursand boʻlib javob beradi.

14 QONUN DO'ST SIFATIDA KO'RINING, LEKIN JASUS SIFATIDA ISHLANG Raqibingiz haqida ma'lumot olish juda muhimdir. Qimmatli ma'lumotlarni yigʻish uchun josuslardan foydalaning, bu sizni bir qadam oldinda ushlab turadi. Yana yaxshiroq: Oʻzingiz josus boʻling. Doʻstona suhbatlarda odamlarni qiziqtiradigan savollar bilan ularning zaifliklari va niyatlarini ochib berishga harakat qiling. Hech bir vaziyat san'atli josuslik qilish imkoniyatidan mahrum emas.

15QONUN DUSHMANINGIZNI BUTUNLAY YO'Q QILING Muso zamonidan beri barcha buyuk yetakchilar shuni bilishadiki, qo'rqinchli dushman butunlay yo'q qilinishi kerak. (Ba'zilari buni qiyin yo'l bilan o'rgangan.) Agar bitta uchqun qolsa, qanchalik xira bo'lmasin, oxir-oqibat yong'in kelib chiqadi. Yarmida to'xtashdan ko'ra, butunlay yo'q qilish orqali ko'proq narsani yo'qotasiz: dushman tiklanadi va qasos oladi. Uni nafaqat tanasida, balki ruhida ham ezib tashlang.

16 QONUN HURMAT VA OBRO'NI OSHIRISH UCHUN NOJO'YA FOYDALANING Haddan tashqari ko'p paydo bo'lish narxni pasaytiradi: qancha ko'p ko'rinsangiz va eshitilishingizdan qat'i nazar, shuncha ko'proq oddiy bo'lib ko'rinasiz. Agar siz allaqachon bir guruhda tanilgan bo'lsangiz, vaqtinchalik chiqib ketish sizni ko'proq muhokama qiladi, hatto ko'proq hurmat qiladi. Qachon ketishni o'rganishingiz kerak. Noyoblik orqali qadriyat yarating.

17 QONUN BOSHQALARINI YALQINDA TUTING: QOʻRQUV MUHITINI YARATING Odamlar odatlarning maxluqlaridir, ularning boshqa odamlardagi harakatlarida tanishlikni koʻrishga toʻymas ehtiyojlari bor. Sizning oldindan aytilganligingiz ularga nazorat hissini beradi. Stolni aylantiring: Ataylab oldindan aytilmagan boʻling. Mantiqsiz yoki maqsadsiz koʻrinadigan xattiharakatlar ularni beqaror qiladi va ular sizning harakatlaringizni tushuntirishga harakat qilib, oʻzlarini charchatadilar. Bu strategiyani haddan tashqari koʻtargan holda, bu ularni qoʻrqitishi va qoʻrquvga tushirishi mumkin.

18 QONUN OʻZINGIZNI HIMOYA QILISH UCHUN QASRLAR QURMANG — YALANGʻOCHLIK

HAVFLIDIR Dunyo xavfli va dushmanlar hamma joyda — har kim oʻzini himoya qilishi kerak. Qasr xavfsiz koʻrinadi. Ammo yalangʻochlik sizni himoya qilishdan koʻra koʻproq xavflarga duchor qiladi — bu sizni qimmatli ma'lumotlardan ajratadi, bu sizni koʻzga tashlanadigan va oson nishonga aylantiradi. Odamlar orasida aylanib yurish yaxshiroq, ittifoqchilarni toping, aralashing. Sizni dushmaningizdan odamlar olomoni himoya qiladi.

19 QONUN QANDAY ODAM BILAN ISH KOʻRAYOTGANINGIZNI BILING — **NOTOʻGʻRI ODAMNI RANJITMANG** Dunyoda turli xil odamlar bor va siz hech qachon hammadan bir xil strategiyalarga bir xil javob kutishingiz mumkin emas. Ba'zi odamlarni aldasangiz yoki ortda qoldirsangiz, ular hayotlarining qolgan qismini qasos olishga sarflaydilar. Ular qoʻylarga oʻxshash boʻlib koʻrinadigan boʻri. Oʻz qurbonlaringizni va raqiblaringizni ehtiyotkorlik bilan tanlang — notoʻgʻri odamni hech qachon ranjitmang yoki aldamang.

20QONUN HECH KIMGA BOGʻLANMANG Har doim tarafni olishga shoshiladigan ahmoqdir.Hech qachon oʻzingizdan boshqa biron bir tomon yoki maqsadga bogʻlanmang.

Mustaqilligingizni saqlab, boshqalarning ustasi boʻlasiz — odamlarni bir-biriga qarshi oʻynab, ularni ortingizdan ergashishga majbur qilasiz.

21 QONUN AHMOQNI TUTISH UCHUN OʻZINGIZNI AHMOQ SIFATIDA KOʻRSATING — **OʻZINGIZNI ULARDAN AHMOQROQ KOʻRSATING** Hech kim oʻzini boshqa odamdan ahmoqroq his qilishni yoqtirmaydi. Hiyla shundaki, qurbonlaringizni aqlli qilib qoʻyishdir — va faqat aqlli emas, balki sizdan aqlliroq qilib koʻrsatishdir. Bunga ishonganlaridan soʻng, ular sizning yashirin niyatlaringiz borligini hech qachon shubha qilmaydilar.

22 OONUN TASLIM BO'LISH TAKTIKASIDAN FOYDALANING: ZAIFLIKDAN KUCHGA

AYLANTIRING Agar siz zaifroq boʻlsangiz, hech qachon shon-sharaf uchun kurashmang; uning oʻrniga taslim boʻlishni tanlang. Taslim boʻlish sizga tiklanish, gʻolibingizni qiynash va asabiylashtirish uchun vaqt beradi; uning kuchi susayishini kutish uchun vaqt beradi. Unga qarshi kurashib, magʻlubiyatga uchraganingizdan qoniqish bermang — avval taslim boʻling. Yana bir marta yonoqni burib, siz uni gʻazablantirasiz va noqulay qilasiz. Taslim boʻlishni qudrat vositasiga aylantiring.

23 QONUN KUCHLARINGIZNI KONSENTRATSIYA QILING Kuchlaringizni va energiyalaringizni eng kuchli nuqtada toʻplab saqlang. Bir boy konni topib, uni chuqurlash bilan koʻproq yutasiz, birbiridan sayoz konlardan oʻtishdan koʻra — intensivlik har safar kenglikni magʻlub qiladi. Sizni koʻtaradigan kuch manbalarini qidirayotganingizda, bitta kalit homiyni toping, sizni uzoq vaqt davomida sigirdek sut beradigan semiz sigirni toping.

24QONUN MUKAMMAL SAROYDA OʻYINCHINI OʻYNANG Mukammal saroy oʻyinchisi kuch va siyosiy chaqqonlik atrofida aylanadigan dunyoda rivojlanadi. U bevosita emaslik san'atini mukammallashtirgan; u katta odamlarga muloyimlik bilan boʻysunadi va boshqalarga oʻz kuchini eng nozik va nafis tarzda oʻtkazadi. Saroychilik qonunlarini oʻrganing va qoʻllang, va sizning saroyda qanchalik baland koʻtarilishingizda hech qanday cheklov boʻlmaydi.

25QONUN OʻZINGIZNI YANGI BOSHQARIB CHIQARING Jamiyat sizga yuklagan rollarni qabul qilmang. Yangi e'tibor jalb qiladigan va tomoshabinlarni zeriktirmaydigan yangi shaxsiyatni shakllantirish orqali oʻzingizni qayta yarating. Oʻz obrazingizning ustasi boʻling, boshqa odamlar uni siz uchun belgilashiga yoʻl qoʻymang. Jamoat namoyishlaringiz va harakatlaringizga dramatik usullarni kiritib, kuchingizni oshirasiz va xarakteringiz hayotdan kattaroq koʻrinadi.

26QONUN QOʻLLARINGIZNI TOZA SAQLANG Siz odob-axloqning timsoli boʻlib koʻrinishingiz kerak va qoʻllaringiz hech qachon xatolar va yomon ishlar bilan ifloslanmasligi kerak. Bunday begʻaraz koʻrinishni saqlang, bu orqali boshqalarni aybdor qilib, ularning qurbonlaridan foydalaning va sizning ishtirokingizni yashiring.

27 QONUN ODAMLARNING ISHONCH GA NEEDINI O'YNANG: KULTGA O'XSHASH

TASHKILOTNI YARATING Odamlar nimadirga ishonish ehtiyojiga ega. Ularning bu ehtiyojini qondirish uchun markaziy nuqtaga aylaning va ularga bir maqsad yoki yangi e'tiqod taklif eting. Oʻz istaklaringizni noaniq, ammo va'da bilan toʻldiring; ratsionallik va aniq fikrga qarshi, ehtirosni ta'kidlashga e'tibor bering. Yangi shogirdlaringizga bajariladigan marosimlar bering, ular siz uchun qurbonlik qilishni soʻrang. Tashkil etilgan din va buyuk maqsadlar yoʻqligida, yangi e'tiqod tizimingiz sizga hisoblanmas kuch olib keladi.

28 QONUN JAMOATCHILIK BILAN BOLDLIK BILAN HARAKAT QILING Agar biror harakatni amalga oshirishda ishonchingiz boʻlmasa, uni sinab koʻrmayin. Shubha va ikkilanishingiz amalga oshirish jarayonini buzadi. Ujalik xavflidir: Boldlik bilan kirishganingiz ma'qul. Jasorat bilan amalga oshirilgan har qanday xatolar koʻproq jasorat bilan tuzatilishi mumkin. Boldikni hamma hurmat qiladi; qoʻrqoqlikni hech kim qadrlamaydi.

29QONUN BARCHA YOʻLLARNI OʻYLASH Yakun hammasidir. Yakuniy nuqtaga qadar reja tuzing, barcha mumkin boʻlgan oqibatlarni, toʻsiqlarni va tasodifiy burilishlarni hisobga oling, ular sizning mehnatingizni orqaga surib, shon-shuhratni boshqalarga beradi. Yakuniy nuqtaga qadar reja tuzish orqali, holatlarni boshqarishdan charchamaysiz va qachon toʻxtashni bilasiz.

Ta'sirlarni yumshoq yoʻl bilan yoʻnaltiring va kelajakni oldindan oʻylab, taqdirni belgilashga yordam bering.

30QONUN YANGILIKLARINGIZNI QULAYLIK BILAN KOʻRSATING Harakatlaringiz tabiiy va oson bajarilayotgandek koʻrinishi kerak. Ularga qoʻshiladigan barcha mehnat va mashq, shuningdek, barcha hiyla-nayranglar yashirilishi lozim. Harakat qilganingizda, osonlik bilan bajarilganidek harakat qiling, sanki siz juda koʻp narsalarni bajara olgandek. Qanchalik mehnat qilganingizni ochishdan qoching — bu faqat savollarni keltirib chiqaradi. Hiylalarni hech kimga oʻrgatmang, aks holda ular sizga qarshi ishlatiladi.

31 QONUN VARIANTLARNI BOSHQARING: BOSHQALARINI SIZ BERGAN QARTALAR BILAN

OʻYNATISH Eng yaxshi aldovlar, boshqalarga tanlov berishdek koʻrinadi: Qurbonlaringiz oʻzlarini boshqarayotganini his qilishadi, lekin aslida sizning qoʻlingizda. Odamlarga sizga foydali boʻlgan variantlarni taqdim eting, qaysi birini tanlashsa ham, foydangizga keladi. Ularni ikkita yomonlikning birini tanlashga majbur qiling, har ikkisi ham sizning maqsadingizni xizmat qiladi. Ularni dilemma oldiga qoʻying: Ular qayerga burilsalar ham, yoʻlida qozoniladi.

32QONUN ODAMLARNING XAYOLIDA YURING Haqiqat koʻpincha yomon va noxush boʻlgani uchun e'tibordan chetda qoladi. Haqiqat va realga murojaat qilmang, agar siz koʻngilsizlikni qabul qila olmasangiz. Hayot juda qattiq va bezovta qiluvchi, xayoliylik yoki fantastika yaratadigan odamlar sahrodagi oazislarga oʻxshaydi: Hammasi ularni qoʻllab-quvvatlaydi. Kattaroq kuch massalarning xayollariga kirishishda mavjuddir.

33QONUN HAR BIR INSONNING ZAIF JOYINI ANIQLANG Hammada zaiflik, qasr devoridagi boʻshliq mavjud. Bu zaiflik odatda noqulaylik, boshqarib boʻlmaydigan his yoki ehtiyoj boʻlishi mumkin; shuningdek, kichik bir sirli zavq ham boʻlishi mumkin. Qanday boʻlmasin, topilganidan soʻng, bu sizning foydangizga ishlatishingiz mumkin boʻlgan zaif joy boʻladi.

34 QONUN OʻZ STILINGIZDA ROYAL BOʻLING: QIROLSHAKDAK QILIB YURING, SHUNDA QIROLSHAKDAK DAVRGA MUROJAAT QILISHADI Oʻzingizni qanday olib borishingiz koʻpincha sizni qanday muomala qilishni belgilaydi: uzoq muddatda, odatdagi yoki oddiy koʻrinishingiz odamlarga hurmatsizlikni keltirib chiqaradi. Qirolicha oʻzini hurmat qiladi va boshqalarda ham shunday hislarni ilhomlantiradi. Qirol kabi harakat qilib va oʻz kuchingizga ishonch bilan koʻrinib, siz oʻzingizni toj kiyish uchun moʻljallangan kabi his qilasiz.

35QONUN VAQTNI BOSHQARISH SAN'ATINI EGALLANG Hech qachon shoshilmang — shoshilish oʻzingizni va vaqtni nazorat qila olmaslikni koʻrsatadi. Har doim sabrli koʻrinishga harakat qiling, sanki hamma narsani vaqt oʻz oʻrniga keltiradi. Toʻgʻri vaqtni aniqlash uchun detektiv boʻling; zamon ruhini oʻzingizga xos qilib oling, sizni kuchga olib keladigan tendentsiyalarni aniqlang: vaqt hali yetarli emas boʻlsa, orqaga turing va vaqt yetganida qattiq zarba bering.

36 OONUN OLMAYDIGINIZ NARSALARGA NIKMAT BILAN YONDANG: Ularni E'tiborsiz

QOLDIRISH ENG YAXSHI QASOS Bir narsani muammoga aylantirsangiz, unga mavjudlik va ishonch berasiz. Dushmanga koʻproq e'tibor qaratish sizni kuchaytiradi; kichik xatolarni tuzatishga harakat qilganingizda, ular koʻproq koʻzga tashlanadi va yomonlashadi. Ba'zida narsalarni qoʻyib yuborish eng yaxshisidir. Agar biror narsani xohlasangiz, lekin olmasangiz, unga nafrat koʻrsating. Qanchalik kam qiziqsangiz, shunchalik yuqori koʻrinishingiz mumkin.

37QONUN TA'SIRLI SPECTAKLLAR YARATING Ta'sirli tasvirlar va katta ramziy harakatlar kuchning aurasi yaratadi — hamma ularga javob beradi. Atrofingizdagi odamlar uchun ta'sirli spektakllar tashkil eting, ular sizning mavjudligingizni kuchaytiradigan qiziqarli vizuallar va nurlantiruvchi ramzlar bilan toʻldirilgan boʻlsin. Koʻrinishlarga shunchalik xiralashganidan, aslida nima qilayotganingizni hech kim sezmaydi.

38 QONUN OʻZINGIZ QANDAY OʻYLAYSIZ, SHUNDAY OʻZINGIZNING QILISHNI OʻRGANING,

LEKIN BOSHQALARNI OʻZIGA OʻXSHASH HOLDA QILISH Agar siz zamonlarga qarshi chiqqan holda, noan'anaviy fikrlaringizni va ortodoksal uslublaringizni koʻrsatsangiz, odamlar sizni faqat e'tibor uchun koʻrsatganingizni va ularni kamsitayotganingizni oʻylashadi. Ular sizni past baholash orqali jazolash yoʻlini topadilar. Oddiy uslubda erishish va umumiy tuygʻuni rivojlantirish xavfsizroqdir. Oʻz originalityangizni faqat sabrli doʻstlar va sizning noyobligingizni qadrlaydiganlar bilan baham koʻring.

QONUN SUVLARNI QAYTARIB TUSHIRING, FANGNI YANGILANG Gʻazab va his-tuygʻular strategik jihatdan zararsizdir. Har doim tinch va obyektiv boʻlishingiz kerak. Ammo agar siz dushmanlaringizni gʻazabga solsa, oʻzingiz tinch boʻlsangiz, siz sezilarli afzallikka ega boʻlasiz. Dushmanlaringizni balansdan chiqarib yuboring: Ularning magʻrurligidagi nuqta orqali ularni chayqating va siz iplarni boshqarasiz.

40QONUN BEPUL LUNCHNI XURMAT QILMANG Bepul taqdim etilgan narsa xavfli boʻladi — bu odatda qandaydir xiyonat yoki yashirin majburiyatni oʻz ichiga oladi. Haqiqatan ham qadrlanadigan narsalar uchun toʻlash kerak. Oʻzingiz toʻlash orqali minnatdorchilik, ayb va aldovdan saqlanib qolishingiz mumkin. Shuningdek, toʻliq narxni toʻlash koʻpincha oqilona; mukammallik bilan qisqarish yoʻq. Pulingizni behuda sarflang, chunki saxiylik kuch va ta'sir uchun belgi va magnitdir.

41 QONUN ULUGʻ SHAXSLARNING QADAMIY QILANISHIDAN QOCHING Birinchi boʻlib sodir boʻladigan voqealar har doim keyinchalik yuzaga kelganlardan yaxshiroq va originalroq koʻrinadi. Agar siz ulugʻ bir shaxsni yoki mashhur ota-onani oʻzidan keyin qoldirsangiz, ularning yutuqlarini oʻz yutuqlaringizdan ikki baravar koʻproq bajarishingiz kerak boʻladi. Ularning soya-sirasida yoʻqolmaslikka, yoki oʻzingizni yaratmagan oʻtmishda qolib ketmaslikka harakat qiling: Oʻz nomingiz va identifikatsiyangizni yaratish orqali yoʻl oʻzgartiring. Qaytarilgan ota-ona qoldiqlarini kamsitib, oʻz yoʻlingizda yaltiring.

42QONUN PASHSHANI URING VA QOYLAR TARQALADI Muammo koʻpincha bitta kuchli shaxsga bogʻliq boʻladi — bu qoʻzgʻatuvchi, gʻaroyib yordamchi yoki yaxshi niyatlarni zaharlovchi. Agar bunday odamlar uchun joy qoldirsangiz, boshqalar ularning ta'siriga tushishi mumkin.

Ularning sabab boʻlgan muammolari koʻpayishini kutmang, ular bilan muzokara qilmang — ular tuzalmaydi. Ta'sirlarini neytrallash uchun ularni izolyatsiya qiling yoki ularni qochiring. Muammo manbasiga zarba bering va qoʻylar tarqaladi.

- 43 QONUN BOSHQALARNING YURAKLARI VA AQLINI OʻRGATISH Zoʻrlash qarama-qarshilik yaratadi va oxir-oqibat sizga qarshi ishlaydi. Boshqalarni oʻz yoʻlingizga harakat qilishga majbur qilish uchun ularni oʻziga tortishingiz kerak. Sizni oʻziga tortgan odam sizning sodiq qulingiz boʻladi. Boshqalarni oʻziga tortishning yoʻli ularning shaxsiy psixologiyalari va zaifliklarini ishlatishdir. Qarshilikni yumshatish uchun ularning hissiyotlarini, ular uchun muhim boʻlgan narsalarni va qoʻrquvlarini oʻynang: Boshqalarning yuraklari va aqlini e'tiborsiz qoldirsangiz, ular sizni yomon koʻrishi mumkin.
- 44QONUN KOʻRSATMALAR BILAN JARAHATLASH VA JAHL QILISH Koʻzgular haqiqiylikni aks ettiradi, lekin u aldov uchun mukammal vositadir: Dushmanlaringizni oʻz harakatlarini takrorlab koʻrsatsangiz, ular sizning strategiyangizni tushunishlari mumkin emas. Koʻzgular Effekti ularni masxara qiladi va haqorat qiladi, ularni haddan tashqari reaktsiyaga olib keladi. Ularning ruhlariga koʻzguni ushlab, siz ularning qadriyatlarini baham koʻrishning illyuziyasini yaratib, ularning harakatlariga koʻzguni ushlab, ularga saboq berasiz. Koʻzgular Effekti kuchidan kamodamlar qochishi mumkin.
- **45 QONUN OʻZGARISH ZORLIGINI SAQLANG, LEKIN BIR VAQTDA OʻZGARMANG** Oʻzgartirish zarurligini har kim tushunadi, lekin kunlik darajada odamlar odatdagi mavjudotlardir. Juda koʻp innovatsiyalar travmatik boʻladi va isyon keltirib chiqaradi. Agar siz yangi bir kuch pozitsiyasiga yangi boʻlsangiz yoki kuch bazasini yaratmoqchi boʻlsangiz, eski usulni hurmat qilishga harakat qiling. Agar oʻzgartirish zarur boʻlsa, uni oʻtgan davrning yumshoq yaxshilanishi sifatida his qiling.
- **46QONUN HECH QACHON JUDDA MUKAMMAL KOʻRINMANG** Boshqalardan yaxshiroq koʻrinish xavflidir, lekin eng xavfli narsalardan biri hech qanday kamchilik yoki zaiflik koʻrinmaslik. Hasad koʻplab dushmanlarni keltiradi. Ba'zan kamchiliklarni koʻrsatish va zararli yomon odatlarni tan olish oqilona boʻladi, chunki bu hasadni yoʻnaltiradi va sizni insoniy va yaqinroq koʻrsatadi. Faqat xudolar va oʻliklar mukammal koʻrinishi mumkin.
- **47 QONUN MOʻLJAL BILAN OʻTIB KETMANG; GʻALABADA TOʻHTASHNI OʻRGANING** Gʻalaba payti koʻpincha eng katta xavf payti boʻladi. Gʻalaba qozonganingizda, xursandchilik va gʻurur sizni maqsadga nisbatan oʻtkazib yuborishi mumkin; va ortiqcha harakat qilish sizga koʻproq dushmanlar yaratadi. Muvaffaqiyat sizni qattiq qilmang. Vaqt strategiya va ehtiyotkor rejalashtirishning oʻrnini bosmaydi. Maqsadni belgilang, va unga erishganingizda, toʻxtang.
- **48 QONUN SHAPESIZ BOʻLING** Shaklni olish yoki koʻrinadigan reja qilish orqali siz hujumga ochiq boʻlasiz. Dushmaningiz qabul qilishi uchun shakl olishdan koʻra, oʻzingizni moslashuvchan va harakatda saqlang. Hech narsaning aniq emasligini va hech qanday qonun oʻzgarmasligini qabul qiling. Oʻzingizni suv kabi suyuq va shaklsiz saqlash eng yaxshi himoya yoʻlidir; barqarorlik yoki uzoq muddatli tartibga baho bermang. Har narsaning oʻzgarishini qabul qiling.